

Завадська Діана Володимирівна
д.е.н., професор, професор кафедри банківської справи
Завадський Віталій Володимирович
студент 2 курсу факультету фінансів та банківської справи
Одеського національного економічного університету
м. Одеса, Україна

НАЙКРАЩІ ВАРІАНТИ ІНВЕСТУВАННЯ КОШТІВ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Тези доповіді присвячені обговоренню питань інвестування коштів з метою подальшого заробітку в Україні в умовах воєнного стану. Розглянуто переваги, недоліки та надано порівняльну характеристику таких інвестиційних інструментів, як: військові ОВДП, депозити банків та криптовалюта. Надано рекомендації щодо способів ефективного інвестування коштів.

Ключові слова: *інвестування коштів з метою заробітку, валюта, світовий фінансовий центр, інвестиційні інструменти, воєнний стан в Україні.*

Ще два роки тому, на питання «Куди інвестувати кошти з метою подальшого заробітку?» у нас була наступна відповідь:

Варіант 1: Яку валюту, євро чи долар США, доцільно купляти з метою подальшого заробітку на курсі? (рис. 1):

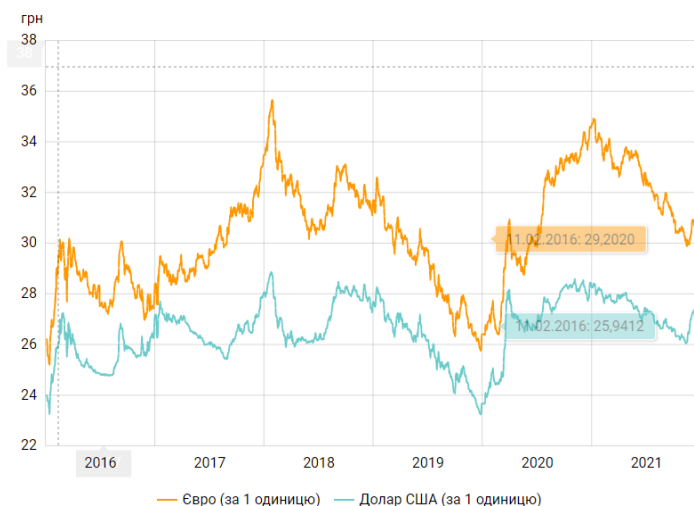

Рис. 1. Динаміка офіційного курсу євро та долара США в Україні за 2016-2021 рр.

Джерело: складено за даними [1].

Відповідно до даних рис. 1, курс євро вищий ніж курс долару США. Це пояснюється тим, що багато країн, які торгують у Єврозоні, диверсифікують свої золотовалютні запаси, використовуючи євро. До того ж на послаблення позицій долара США впливає великий зовнішній борг країни.

То ж в яку валюту доцільно купляти з метою подальшого заробітку на курсі? На нашу думку, не потрібно робити вибір на користь однієї з них,

набагато надійніше буде застосування принципу диверсифікації – зберігання заощаджень і в доларах, і в євро. Також ще можна купувати фунт стерлінгів або швейцарський франк, наприклад.

Варіант 2: У який із світових фінансових центрів інвестувати кошти? Топ-10 лідерів у 2020 році було представлено наступними світовими фінансовими центрами [2]: 1- New York City, 2- London, 3-Shanghai, 4- Tokyo, 5- Hong Kong, 6- Singapore, 7- Beijing, 8- San Francisco, 9-Shenzhen, 10-Zurich.

То в який з представлених світових фінансових центрів ми б інвестували кошти? – у Нью-Йорк, Лондон чи Сінгапур. В останньому, завдяки гнучкій системі оподаткування, надійному захисті активів, відсутності валютного контролю та диджиталізації бізнесу, іноземцю вигідно відкривати бізнес. Також зазначимо, що на зміну показників, які дозволили у другій половині 2020 року фінансовим центрам демонструвати певне зростання, вплинули такі чинники, як: *невизначеність в економічному секторі; політична нестабільність; вплив пандемії коронавірусу на світову економіку.*

Що відбувається зараз? – війна. Куди інвестувати кошти під час війни? У військові облігації, депозити чи криптовалюту? Коротко проаналізуємо переваги та недоліки кожного з цих інвестиційних інструментів та порівняємо їх.

Один з найбільш безпечних варіантів інвестування коштів з початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну – це військові ОВДП. Військові облігації – це інвестиційний інструмент підтримки державного бюджету, який використовується для безперебійного забезпечення фінансових потреб держави (соціальних та оборонних). Він доступний для всіх підприємств, представників бізнесу, приватних осіб та іноземних інвесторів [3]. Військові ОВДП мають високу надійність, дохідність та легко доступні для вкладення коштів з технічного погляду. Так, по-перше, це високий кредитний рейтинг держави, який гарантує виконання всіх зобов'язань перед інвесторами. По-друге, у випадку дефолту України, власники ОВДП мають пріоритетне право на повернення своїх інвестицій. У березні 2023 року рівень доходності військових ОВДП становив 19,7% річних, що є досить високим показником порівняно з іншими інвестиційними інструментами в Україні, наприклад з банківськими депозитами, та які повернуться до інвестора через рік. З огляду на те, що доходи за військовими ОВДП не оподатковуються, – ці цифри є близькими до очікуваної інфляції (20,0% до 26,6%, з орієнтовним зниженням до 12,5% у 2024 році). До того ж інвестиції в такі активи не потребують підтвердження походження коштів, за які вони куплені. Придбати військові облігації можна дистанційно як через застосунок «Дія», так і через брокерів та сайти банків, зокрема Приватбанку та Монобанку. Однак, відсутність ринку перепродажу військових облігацій в Україні може ускладнити забезпечення ліквідності.

Депозити банків – це ще один з доступних інструментів для збереження грошей в Україні. Вони є короткостроковими інвестиціями з терміном від 1 місяця до 2-3 років. Депозити забезпечують низький рівень ризику, оскільки кошти вкладників захищені ФГВФО до 200000 грн. Процентні ставки на депозити зазвичай є меншими, ніж на ОВДП, але можуть варіюватися залежно

від терміну вкладення і банку. Наприклад, станом на 3 квітня 2023 року середня дохідність за депозитами в гривні строком на 12 місяців становила 14,88% річних [4]. Один з недоліків депозитів полягає в оподаткуванні доходів (18% – податок на доходи та 1,5% – податок на військовий збір), що зменшує дохідність на п'яту частину від того, що пропонують банки. Тобто після оподаткування середня дохідність гривневих депозитів становить менше 12% і може покрити лише половину втрат від інфляційного знецінення готівки у національній валюті.

Криптовалюти є перспективним фінансовим активом для інвестування. Криптовалюти, такі як Bitcoin, Ethereum та інші, можуть забезпечити високий рівень прибутковості, оскільки їх вартість може зростати значно швидше, ніж у традиційних інвестиційних інструментів. Наприклад, за даними CoinMarketCap, з початку 2023 року вартість Bitcoin зросла майже вдвічі. Так, у січні 2023 року курс Bitcoin становив близько 20000 дол США, а на початок квітня він становив близько 28620 дол США [5]. Тобто ціна Bitcoin зросла в першому кварталі 2023 року майже на 71%. Проте відмітимо, що інвестування в криптовалюти пов'язано з великим ризиком. Ціни на криптовалюти можуть змінюватися значно швидше і непередбачуваніше, ніж на ОВДП чи депозити банків. Крім того, в Україні немає регулювання криптовалютного ринку, що може створювати додаткові ризики для інвесторів. Саме ризики та недовіра ставлять під сумнів будь-яке впровадження цього фінансового активу у діяльність банків. Жоден з аналітиків не радить інвестувати більше 10% грошей в криптовалюту. Пояснюється це тим, що як тільки уряди великих країн запуснуть свої криптовалюти – державні гроші на блокчейні, то вони боротимуться з виводом коштів з криптовалюти у нормальну валюту, і спекуляція зникне.

На завершення, обираючи фінансовий актив для інвестування, зазначимо, що головне зараз – допомога близьким та країні. В умовах воєнного стану ми надаємо перевагу, і радимо іншим: по-перше, забезпечити «фінансову подушку» для родини щонайменше на шість місяців; по-друге, пожертвувати волонтерам, ЗСУ та державі; по-третє, вже потім шукати можливості для інвестування. Все буде Україна!

Список використаної літератури:

1. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют. Офіційний сайт Національного банку України. URL: [//https://bank.gov.ua/](https://bank.gov.ua/) (дата звернення: 02.02.2022)
2. Оновлено рейтинг найбільших фінансових центрів світу: чи змінився торішній лідер. 24 ІНВЕСТИЦІЇ. URL: [//https://investment.24tv.ua/naybilshi-finansovi-tsentriv-svitu-2020-novini-ukrayini-i-svitu_n1425324](https://investment.24tv.ua/naybilshi-finansovi-tsentriv-svitu-2020-novini-ukrayini-i-svitu_n1425324) (дата звернення: 02.02.2022)
3. Військові ОВДП. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України. URL: [//https://mof.gov.ua/](https://mof.gov.ua/) (дата звернення: 01.04.2023).
4. Депозитні ставки українських банків. Мінфін. URL: <https://minfin.com.ua/ua/deposits/stats/> (дата звернення: 03.04.2023).
5. Today's Cryptocurrency Prices by Market Cap. CATALYST by CoinMarketCap. URL: <https://coinmarketcap.com/> (дата звернення: 01.04.2023)